

ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Site: http://web.xrh.unipi.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=2990&Itemid=582&lang=el

και στο eclass.unipi.gr

Εξάμηνο: ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ 2021-2022

Διδάσκων: Γκίκας Α. Χαρδούβελης

Σύγγραμμα: 1) Διοίκηση Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων και Διαχείριση Κινδύνων, των Anthony Saunders & Marcia Millon Cornett, Broken Hill Publishers, 2017, μετάφραση της 8^{ης} έκδοσης του 2014.
2) Πέρα από τη Λιτότητα (BBMΠ), επιμέλεια: Δ. Βαγιανός, Ν. Βέττας, Κ. Μεγίρη, Χρ. Πισσαρίδης, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο, 2017.

Σημειώσεις: Θα ανεβαίνουν στο site στη διάρκεια του μαθήματος.

Ασκήσεις: Από το σύγγραμμα, υποχρεωτικές. Θα δοθούν οι λύσεις τους στο site.

Αναγνώσματα: Στο site. Τα υποχρεωτικά με αστερίσκο. Ορισμένα θα καλυφθούν στις διαλέξεις, όχι όλα. Στη διάρκεια του εξαμήνου θα μοιραστούν και άρθρα από τον Οικονομικό Τύπο για επίκαιρα τραπεζικά θέματα. Θα βοηθούν τη συζήτηση στην τάξη και είναι υποχρεωτικά αναγνώσματα.

Εξετάσεις: Προαιρετική πρόοδος 1 ώρας, υποχρεωτικό τελικό διαγώνισμα 2 ωρών.
Ο βαθμός υπολογίζεται ως εξής: ΒΑΘΜΟΣ = Max {A, B}, όπου A = 100% ειδικό βάρος στο τελικό διαγώνισμα, B = (50% πρόοδος + 50% τελικό διαγώνισμα). Σε περίπτωση επαναληπτικής εξέτασης (π.χ. Σεπτεμβρίου) δεν προσμετράται ο βαθμός της προόδου, δηλαδή δίδεται 100% ειδικό βάρος στο επαναληπτικό διαγώνισμα.

Περιεχόμενα

Η υποχρεωτική ύλη υποδηλώνεται με αστερίσκο (*)

1. Χρηματοοικονομικό Σύστημα, Κρίση και Τράπεζες στην Ελλάδα

- Ο διαμεσολαβητικός ρόλος των χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων στο διεθνές περιβάλλον
- Ελληνικές τράπεζες: Κρίση και αγορές, δάνεια και καταθέσεις
- Το PSI και οι τρεις ανακεφαλαιοποιήσεις
- Ελληνικό χρηματοοικονομικό σύστημα, κρίση Covid και πολιτικές για το μέλλον

* ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: «GH_UNDERGRAD_SET_1_FINANCIAL SYSTEM-GREEK_BANKS»

* Saunders, κεφ. 1, σελ. 22-45, και Παράρτημα 1-A

* Saunders, κεφ. 2, σελ. 92-94

* Saunders, κεφ. 4, σελ. 144-148

* Saunders, κεφ. 5, σελ. 180-182

* Saunders, κεφ. 6, σελ. 222-223

Saunders, κεφ. 7, σελ. 227-248

* Χαρδούβελης, Γκ., 2011, «Το χρονικό της διεθνούς και συνακόλουθης ελληνικής και ευρωπαϊκής κρίσης: Αίτια, επιπτώσεις, αντιδράσεις, προοπτική», εισαγωγικό κεφάλαιο στον συλλογικό τόμο: Από τη Διεθνή Κρίση στην Κρίση της Ευρωζώνης και της Ελλάδας: Τι μας Επιφυλάσσει το Μέλλον: Εκδόσεις Λιβάνη, Μάρτιος, ISBN 978-960-14-2343-2, σελ. 32-128.

* Τράπεζα της Ελλάδος, 2012, «Έκθεση για την Ανακεφαλαιοποίηση και Αναδιάρθρωση του Ελληνικού Τραπεζικού Τομέα», σελ. 3-10, Δεκέμβριος.

* Χαρδούβελης, Γκ., 2020, «Κρίση και Χρηματοπιστωτικά Ανοίγματα στην Ελλάδα», Οκτώβριος, τόμος Πρακτικών του 29^{ου} Συνεδρίου Εμπορικού Δικαίου με θέμα: «Υποχρεώσεις χρηματοπιστωτικών φορέων», σελ. 245-297, Νομική Βιβλιοθήκη.

Βαγιανός Δ., Τούτσουρα Μ., Χαλιάσος Μ. και Χαρδούβελης Γκ., 2017, «Χρηματοοικονομική Ανάπτυξη και ο Πιστωτικός Κύκλος στην Ελλάδα», κεφ. 7, σελ. 273-334, στον συλλογικό τόμο Πέρα από τη Λιτότητα, των BBMΠ.

Ηλίας Βελούδος και Κωνσταντίνος Κανελλόπουλος, 2021, Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, 2021, Ιούνιος, Ειδικό θέμα 1: «Αλληλεπίδραση τραπεζικού τομέα και κεντρικής κυβέρνησης (bank-sovereign nexus)», σελ. 69-82.

Τράπεζα της Ελλάδος, 2021, Ιούνιος, Νομισματική Πολιτική 2020-2021, Κεφάλαιο 6: «Χρήμα, Πίστη και Τράπεζες», σελ. 133-147.

2. Κίνδυνος Επιτοκίου

(α) Εισαγωγή στον Κίνδυνο Επιτοκίου

- Σταθμισμένη Διάρκεια (Duration)
- Duration Gap
- Προαιρετικό ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Κυρτότητα, Τιμολόγηση των Brady Bonds

* ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: «GH_UNDERGRAD_SET_2A_INTEREST-RISK»

* Saunders, κεφ. 9, σελ. 293-326, και Παράρτημα 9B, σελ. 342-348.
Saunders, κεφ. 9, Παράρτημα 9B, σελ. 336-341.

* Ασκήσεις, κεφ. 9: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 18, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 32, 33, 34, 35

Porcellacchia Davide, 2021, "Low rates and bank stability: the risk of a tipping point," Research Bulletin no.88, European Central Bank, 14 Οκτωβρίου.

(β) Αντιστάθμιση Κινδύνου Επιτοκίου

- Περιγραφή παραγώγων αξιογράφων
- Αντιστάθμιση με Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης (Futures),
- Αντιστάθμιση με Συμβόλαια Ανταλλαγής (Swaps),
- Τιτλοποιήσεις (Securitization)
- Οι μεγάλες ελληνικές τιτλοποιήσεις του 2020-2021 υπό το σχήμα «ΗΡΑΚΛΗΣ»

* ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: «GH_UNDERGRAD_SET_2B_HEDGING-with-DERIVATIVES_SECURITIZATION»

* Saunders, κεφ. 22 (σελ. 831 - 849), Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης

* Ασκήσεις: 22.4, 22.6, 22.9, 22.12, 22.16, 22.19, 22.20, 22.21, 22.22, 22.23, 22.25},

* Saunders, κεφ. 24 (σελ. 913 - 924), Ανταλλαγές

* Ασκήσεις: 24.4, 24.6, 24.7, 24.8

* Saunders, κεφ. 26 (σελ. 966-986, 991-1004) Τιτλοποιήσεις

* Ασκήσεις: 26.11, 26.12, 26.13, 26.18, 26.19, 26.31, 26.41

* Ανάγνωση με άρθρα από τον Οικονομικό Τύπο του 2019 για τις τιτλοποιήσεις των μη εξυπηρετούμενων δανείων με το σχέδιο «ΗΡΑΚΛΗΣ», που νομοθετήθηκε στις 16 Δεκεμβρίου 2019.

* Υπουργείο Οικονομικών, ερωτήσεις και απαντήσεις για το Πρόγραμμα «Ηρακλής», 21/2/2021

* Ανάγνωση, όπου περιγράφονται οι βασικές τροποποιήσεις του ν. 4649/2019, που νομοθετήθηκαν στις 18 Ιουλίου 2021.

European Commission, 2019, October 10, State Aid SA.53519 – Greece – Hellenic Asset Protection Scheme ("Hercules")

Νόμος 4649/2019,

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, Νόμος υπ' αριθμόν 4649, «Πρόγραμμα παροχής εγγύησης σε τιτλοποιήσεις πιστωτικών ιδρυμάτων», 16 Δεκεμβρίου 2019.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ στο σχέδιο νόμου «Πρόγραμμα παροχής εγγύησης σε τιτλοποιήσεις πιστωτικών ιδρυμάτων

Ζαγορήσιος Ν. & Ασημέλης Ι., «Τιτλοποιήσεις και καλυμμένες ομολογίες ως εργαλεία ρευστότητας» σελ. 247-271, στο Η διεθνής κρίση, η κρίση στην Ευρωζώνη και το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα, επιμέλεια: Γκ. Χαρδούβελης & Χ. Γκόρτσος, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, Ιούνιος 2011

(γ) Κρίσεις, κίνδυνος ρευστότητας και επίσημοι δείκτες μέτρησής του

* Τράπεζα της Ελλάδος, 2021, «Εκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας», Κίνδυνος Ρευστότητας, Κεφάλαιο III.2.2 σελ. 30-36, Ιούνιος.

* Saunders, Κεφ. 12, σελ. 451-462

Πρόδος (μετά από περίπου 13 διαλέξεις)

3. Πιστωτικός Κίνδυνος

- Ποιότητα & Χαρακτηριστικά δανείων, Απόδοση
- Υποδείγματα Μέτρησης Πιστωτικού Κινδύνου
- Αντιστάθμιση Πιστωτικού Κινδύνου

* ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: «GH_UNDERGRAD_2019_SET_3_CREDIT_RISK»

* Saunders, κεφ. 10 (σελ. 349-383, 387-394), κεφ. 22 (σελ. 858-864), κεφ. 24 (σελ. 929-937), κεφ. 26 (σελ. 1004-1006)

* Ασκήσεις: {10.25, 10.26, 10.27, 10.34, 10.35, 10.38}, {22.38, 22.40}, {24.9, 24.12, 24.15, 24.16, 24.20, 24.21, 24.22}

- * Τράπεζα της Ελλάδος, 2021, «Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας», Κεφάλαιο III.2.1, Πιστωτικός Κίνδυνος, σελ. 20-29, Ιούνιος.
- European Central Bank, 2018, Addendum to the ECB Guidance to banks on non-performing loans: supervisory expectations for prudential provisioning of non-performing exposures, March
- Basel Committee on Banking Supervision, 2017, “Guidelines: Prudential Treatment of Problem Assets – Definitions of non-performing exposures and forbearance” <https://www.bis.org/bcbs/publ/d403.htm>
- Σταματίου Θ. 2011, «Ο ρόλος των προθεσμιακών συμβολαίων ανταλλαγής πιστωτικού κινδύνου στην κρίση του 2008 στις ΗΠΑ και την ελληνική δημοσιονομική κρίση του 2010» στο Η διεθνής κρίση, η κρίση στην Ευρωζώνη και το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα, σελ. 139-163, επιμέλεια: Γκ. Χαρδούβελης & Χ. Γκόρτσος, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, Ιούνιος.

4. Συναλλαγματικός Κίνδυνος και Κίνδυνος Χώρας

- Αντιστάθμιση συναλλαγματικού κινδύνου με αλλαγή στον ισολογισμό και με προθεσμιακές πράξεις
- Μορφές κινδύνου χώρας ή επικράτειας, πρόσφατη ιστορική αναδρομή
- Οφέλη και κόστη ρύθμισης δανείου
- Εκτίμηση κινδύνου χώρας και αντιμετώπιση κινδύνου με ανταλλαγή χρέους με κεφάλαιο, ή με πολυετή συμφωνία αναδιάρθρωσης των οφειλών

* ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: «GH_UNDERGRAD_SET_4_FX&COUNTRY_RISK»

* Saunders, κεφ. 13 (σελ. 480-486), 14 και Παράρτημα 14.A κεφ. 22 (σελ. 850-855), κεφ. 24 (σελ. 925-928)

* Ασκήσεις: {13.8, 13.10, 13.21, 13.22, 13.30}, {14.7, 14.17, 14.18, 14.22, 14.23, 14.24, 14.25}, {22.32, 22.33, 22.35, 22.36}, {24.14(a-l), 24.17, 24.18}

5. Κίνδυνος Αγοράς

- Χρησιμότητα Διαχείρισης Κινδύνου Αγοράς, Επενδυτικό Χαρτοφυλάκιο
- Μέτρηση Κινδύνου Αγοράς (VAR, μέθοδοι Προσομοιώσεων, Credit Metrics & Expected Shortfall)
- Κίνδυνος Αγοράς και τραπεζική εποπτεία

* ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: «GH_UNDERGRAD_SET_5_MARKET_RISK»

* Saunders, κεφ. 15 (σελ. 541-567)

* Ασκήσεις: 5.4, 5.6, 5.7, 5.9, 5.10, 5.11, 5.12, 5.13, 5.18, 5.20, 5.25, 5.26

Χαραλαμπίδης, Μ. «Διαχείριση κινδύνων: Διδάγματα από την κρίση και προοπτικές», 2011, στο Η διεθνής κρίση, η κρίση στην Ευρωζώνη και το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα, σελ. 123-138, επιμέλεια: Γκ. Χαρδούβελης & Χ. Γκόρτσος, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, Ιούνιος

6. Κεφαλαιακή Επάρκεια

- Stress tests σε Η.Π.Α. & Ευρωζώνη – Νέες μεθοδολογίες εποπτείας
- Βασιλεία - I (1992) – Δείκτης Φερεγγυότητας
- Αναθεωρημένη Συμφωνία Βασιλείας - I (1996) και κίνδυνος Αγοράς, Δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας
- Βασιλεία - II (2007)
- Βασιλεία - III (2013) και δραστική αυστηροποίηση της εποπτείας, ICAAP, ILAAP, MREL

* ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: «GH_UNDERGRAD_SET_6_CAPITAL-ADEQUACY»

* Saunders, κεφ. 20 (σελ. 735-770),

Saunders, κεφ. 15 (σελ. 567-576)

* Άσκήσεις: 20.5, 20.16, 20.18, 20.21, 20.23, 20.25, 20.26, 20.27, 20.28, 20.29, 20.32

* European Central Bank, 2014, Περίληψη, Συγκεντρωτική Έκθεση σχετικά με την Αξιολόγηση, σελ. 3-14, Οκτώβριος.

* Τράπεζα της Ελλάδος, 2014, «Άσκηση Προσομοίωσης Ακραίων Καταστάσεων για τον Ελληνικό Τραπεζικό Τομέα 2013», σελ. 3-14, Μάρτιος.

* Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, 2015, «Η ΕΚΤ διαπιστώνει συνολική υστέρηση κεφαλαίων ύψους 14,4 δισεκ. ευρώ σε τέσσερις σημαντικές ελληνικές τράπεζες,» 31/10

<https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2015/html/sr151031.el.html>

* Τράπεζα της Ελλάδος, 2018, Επισκόπηση του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος, Μάιος, σελ. 59-61, ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΆΣΚΗΣΗΣ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ ΑΚΡΑΙΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.

* European Central Bank, 2021, «Απαντήσεις σε συνήθεις ερωτήσεις σχετικά με την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων του 2021», Φρανκφούρτη, 30 Ιουλίου

https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2021/html/ssm.pr210730_FAQ-d24c9d71b8.el.html

* European Banking Authority, 2021, "2021 EU-wide stress test: Frequently asked questions," 31/1/2021

Basel Committee on Banking Supervision, 2017, "Standards: Pillar III Disclosure Requirements –

Consolidated and Enhanced Framework," <https://www.bis.org/bcbs/publ/d400.htm>

Board of Governors of the Federal Reserve System, 2019, Comprehensive Capital Analysis and Review 2019: Assessment Framework and Results, June.

European Banking Authority, 2021, Παρουσίαση διαφανειών με τίτλο: «2021 EU-wide stress test, Summary of results», 30 Ιουλίου.

ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΤΥΠΟΙ
ΘΑ ΣΑΣ ΔΟΘΟΥΝ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΟ ΕΚΑΣΤΟΤΕ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

1. **Ομόλογο** με ονομαστική αξία F , τοκομερίδιο περιόδου C , λήξη M περιόδων. Το επιτόκιο περιόδου στην αγορά είναι r .

$$\text{Τιμή } P \equiv \frac{C}{r} [1 - (1+r)^{-M}] + \frac{F}{(1+r)^M}$$

$$\text{duration } D \equiv \frac{1+r}{r} - \frac{M(\frac{C}{F} - r) + (1+r)}{(1+r)^M \frac{C}{F} - (\frac{C}{F} - r)}$$

$$\text{κυρτότητα } CX \equiv A/B$$

$$\text{όπου } A \equiv 2\frac{C}{F}(1+r)^2[(1+r)^M - \frac{1+r+rM}{1+r}] + M(M+1)r^2(r - \frac{C}{F})$$

$$B \equiv r^2(1+r)^2[\frac{C}{F}\{(1+r)^M - 1\} + r]$$

2. **Annuity** M περιόδων με ποσό πληρωμής C ανά περίοδο. Το επιτόκιο περιόδου στην αγορά είναι r .

$$\text{τιμή: } P \equiv \frac{C}{r} [1 - (1+r)^{-M}]$$

$$\text{duration: } D \equiv \frac{1+r}{r} - \frac{M}{(1+r)^M - 1}$$

$$\text{κυρτότητα: } CX \equiv \frac{2}{r^2} - \frac{M[2(1+r) + r(M+1)]}{r(1+r)^2[(1+r)^M - 1]}$$